Κωνσταντίνος Παρθένης

Απρίλιος, ο μήνας των Παθών και της Ανάστασης. Ας δούμε σχετικά εικαστικά έργα του σπουδαίου έλληνα ζωγράφου Κωνσταντίνου Παρθένη με την ιδιότυπη και χαρακτηριστική εντυπωσιακή τεχνική του.

Ο Ιησούς στο όρος των Ελαιών

Εσταυρωμένος

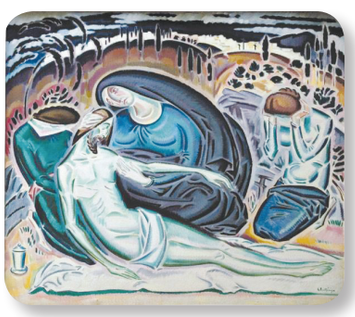

Αποκαθήλωση

Ανάσταση

Ο Κωνσταντίνος Παρθένης (Αλεξάνδρεια Αιγύπτου, 10 Μαΐου 1878 – Αθήνα, 25 Ιουλίου 1967) ήταν διακεκριμένος ζωγράφος, που με το έργο του έφερε σημαντική αλλαγή στα εικαστικά δρώμενα της Ελλάδας στις αρχές του 20ού αιώνα εισάγοντας αυτός τον **ιμπρεσιονισμό**. Σπούδασε ζωγραφική στην Ακαδημία Καλών Τεχνών της Βιέννης, όπου πραγματοποίησε την πρώτη έκθεση έργων του το 1899, ενώ τον αμέσως επόμενο χρόνο, 1900, εξέθεσε έργα του και στην Αθήνα.

Από το 1909 έως το 1914 έζησε στο Παρίσι, όπου μυήθηκε στον **μεταϊμπρεσιονισμό** για να διαμορφώσει τελικά το δικό του προσωπικό ύφος, που το χαρακτηρίζει η μουσική αίσθηση, ο ρυθμός και ο ***ιδεαλισμός***.

Στο Παρίσι σε εκθέσεις ζωγραφικής πέτυχε σημαντικές διακρίσεις, όπως για τον πίνακά του «Ευαγγελισμός», ένα θέμα που το δούλεψε σε πολλές παραλλαγές σε όλη τη ζωή του.

Το 1920 ο Παρθένης βραβεύθηκε με το Εθνικό Αριστείο Τεχνών για την έκθεση που είχε κάνει στο Ζάππειο. Το 1930 διορίσθηκε καθηγητής στην Ανωτάτη Σχολή Καλών

Ευαγγελισμός

Τεχνών στην Αθήνα, αλλά το 1946 παραιτήθηκε μη μπορώντας να ανεχθεί το συντηρητισμό της Σχολής.

Σε συνθέσεις του με έντονους συμβολισμούς, μέσα σε μια χρωματική αρμονία δημιουργείται ένας κόσμος ζωγραφικής πραγματικότητας που έχει ολοένα και μικρότερη σχέση με το φυσικό κόσμο. Έτσι περνά στο χώρο του **εξπρεσιονισμού**, ενώ άλλοτε φθάνει σε **υπερρεαλιστικά** αποτελέσματα.

Ο Κων. Παρθένης δίνει ιδιαίτερη σημασία στο φως, το οποίο είναι διάχυτο στους πίνακές του. Με επιδράσεις από το κίνημα του **φοβισμού** χρησιμοποιεί το καθαρό χρώμα με έμφαση, σε πλατιές επιφάνειες. Το σχέδιο σχεδόν ανύπαρκτο· ο καλλιτέχνης ζωγραφίζει κατευθείαν πάνω στο μουσαμά του με καθαρό χρώμα χωρίς να σχεδιάζει περιγράμματα. Όπως έχει γραφεί (http://www.nationalgallery.gr/site/) «Τα ώριμα έργα του Παρθένη μάς προτείνουν μια ιδεατή Ελλάδα του μύθου και της Ιστορίας όπου συμβιώνουν αρμονικά οι ολύμπιοι θεοί, οι βυζαντινοί άγιοι και οι ήρωες της Επανάστασης. Οι ιδανικές μορφές του μετεωρίζονται σε έναν υπερβατικό χώρο, όπου ο χρόνος έχει καταλυθεί και τα λείψανα του ορατού κόσμου έχουν αναχθεί σε πλατωνικά αρχέτυπα, με τη βοήθεια μιας αχειροποίητης τεχνικής. Η χρωστική ουσία έχει χάσει την υλική της υπόσταση και γίνεται καθαρή πνευματική προβολή. Τα ώριμα έργα του Παρθένη μοιάζουν με υπερφυσικά δρώμενα, με θεοφάνειες.»

Στην *Αποθέωση του Αθανασίου Διάκου*, θέμα που απασχόλησε πολλές φορές τον Παρθένη, η θυσία του Αθανασίου Διάκου, έχουμε στην ξαπλωμένη γυναικεία μορφή, προσωποποίηση της Ελλάδας, τύπο ο οποίος κατάγεται, όπως έχει εύστοχα σημειωθεί, από τη βυζαντινή Παναγία της Γέννησης του Χριστού, ενώ στον αρχαίο πολεμιστή,

Αποθέωση του Αθανασίου Διάκου (λεπτομέρεια του πίνακα)

με μορφή αγγέλου, αναφορά στον Λεωνίδα, όπως δηλώνεται από το κράνος, ο οποίος πέθανε στις Θερμοπύλες, κοντά δηλαδή στο χώρο που πολέμησε και ο Αθανάσιος Διάκος, μια χαρακτηριστική και τυπικά ιδεαλιστική σύνδεση του παρόντος με το παρελθόν ή της νεότερης με την αρχαία ιστορία.

Στο *λιμάνι της Καλαμάτας* παίζει με εναλλαγές ψυχρών και θερμών χρωμάτων, αποχρώσεις του μπλε στο παγκάκι και στη θάλασσα-απο-

Αποθέωση του Αθανασίου Διάκου-παραλλαγή (λεπτομέρεια του πίνακα)

χρώσεις του κόκκινου στην αποβάθρα. Στο δεύτερο επίπεδο, του λιμενοβραχίονα και του ιστιοφόρου, καθώς και στο τρίτο, του βουνού στον ορίζοντα, οι τόνοι των χρωμάτων απαλύνονται ανάλογα με την απόσταση: το βουνό δεν έχει πια ξεκάθαρα όρια με το φόντο του ουρα-

Το λιμάνι της Καλαμάτας

νού και αυτό είναι στοιχείο **ιμπρεσιονισμού**.

Στα έργα της τελευταίας περιόδου της ζωής του συνηθίζει να αραιώνει τόσο το χρώμα, ώστε να διαφαίνεται κάτω από την πινελιά του η υφή του μουσαμά ή αφήνει διάφορα μέρη του πίνακα ακάλυπτα από χρώμα, όπως στο παρακάτω:

Νίκη

Παναγιώτης Χαλούλος
http://users.sch.gr/pchaloul/
http://blogs.sch.gr/pchaloul/